

HOKKAIDO UNIVERSITY

Title	<研究活動報告>《図書室だより》：レンセン・コレクションについて
Author(s)	秋月, 孝子; Akizuki, Takako
Citation	スラヴ研究, 28, 123-140
Issue Date	1981
Doc URL	https://hdl.handle.net/2115/5121
Type	departmental bulletin paper
File Information	KJ00000113108.pdf

《図書室だより》

レンセン・コレクションについて

秋 月 孝 子

スラブ研究センターが1980年度の特別経費で購入したレンセン・コレクションは、日露・日ソ関係史の分野の著名な学者であったフロリダ大学の故ジョージ・レンセン教授 (George Alexander Lensen, 1923-1979) の旧蔵書である。

レンセン教授は1923年11月5日白系ロシア人の子としてベルリンで生まれ、1939年両親とともにアメリカに移住した。太平洋戦争末期にはアメリカ軍の情報部に勤務して、日本語を習得したのち、占領軍将校として来日し、その後の彼の研究を方向づけたといえることができる。やがてコロンビア大学に戻った彼は同大学の中国・日本学科にすすみ、1951年には学位を取得している。1949年にフロリダ大学にポストを得て以来30年間 (1960年教授)、彼はひきつづきこの大学で極東史を講義したが、その主要な研究テーマはロシア・ソ連の極東政策とくに日本との関係史であり、著書および編著は20冊余にのぼっている。その間1953-54年にかけてフルブライト研究員として北海道大学に籍をおき、主として市立函館図書館で北海道に残るロシア文化を研究した。1961年にはレニングラード大学に留学し、1973-74年にも交換研究員として再びソ連に赴いている。当センターでは日露・日ソ関係史研究の充実のため、同氏を1979年度の外国人客員研究員として招聘することを決定していたが、来日予定を目前にして1979年1月5日交通事故で死去された。とはいえ、このたびレンセン未亡人およびハワイ大学ステファン教授の御好意によって、彼の蔵書が当センターに納められることになったのは、くすしき因縁というべきであろう。

レンセン・コレクションは、約3000冊の単行本 (日本語・中国語図書667冊、英・独・仏・露語などの図書2524冊) のほか、多数の雑誌類、別刷、パンフレット、手稿資料 (タイプ原稿、ノート、学生のレポート、図書カード) よりなり、また文献のマイクロコピーやスライドも少なからず含まれている。即ちレンセン教授が研究資料として丹念に集め、保存していたもののすべてが一括してスラブ研究センターに受け入れられたのである。蔵書の内容には、レンセン教授の専門であったロシアの極東における外交政策や日露関係史の文献がみられることはもちろんであるが、その多くは彼の研究の背景ともいえるべき極東地域の政治、社会、経済、文化に関する広範な図書よりなっている。このことは彼の研究テーマが初期の日露関係史から始まって、韓国、満州をめぐる日露・日ソの葛藤に移り、さらに極東地域全般の国際問題に広がった過程をも示している。それにしてもこのような主題の選択は、ロシア語、日本語、中国語その他の外国語に精通していたレンセン氏のような人にして始めて可能であったといえよう。

レンセン氏の著作は膨大な文献を駆使していることで定評があり、巻末には詳細な文献目録が付されているが、そのうちのかなりのものがこのコレクションに含まれている。ま

た、レンセン氏はそれまでほとんど利用されたことのない珍しい根本史料を掘り出し、それらを巧みに引用し、史料をして語らしめる叙述が得意であったが、それらの史料の多くがマイクロフィルムのなかに含まれている。このコレクション中のいくつかの資料については、すでに毎日新聞（1981年2月3日付道内版、夕刊）、「スラブ研究センター・ニュース」7号（1981, Apr.）や北海道新聞（1981年9月2日付、夕刊）の中でふれられているので、ここではレンセン氏自身の著作や、草稿類について紹介しておきたい。

レンセン氏の著作は、*Who's who in America* によれば、著書、編著、翻訳書を合わせて21点であるが、その殆んど全部がコレクションに含まれている。日露関係を扱ったものは次の3冊で、いずれも彼の初期の著作である。*Report from Hokkaido; the Remains of Russian Culture in Northern Japan* (Hakodate, 1954), *Russia's Japan Expedition of 1852 to 1855* (Gainsville, Fla., 1955), *The Russian Push Toward Japan; Russo-Japanese Relations, 1697-1875* (Princeton, 1972)。このうち最初のもは市立函館図書館によって出版された異色のものである。表紙には和紙が用いられ、当時の函館市長宗藤大陸氏の筆になる『北海道に於ける露西亜文化』という日本語書名が付けられている。本文は日本的な袋綴じになっており、珍らしい挿絵の多いことも特色の一つである。2番目の著作はプチャーチンの対日交渉史、そして最後のものは樺太千島交換条約に至るまでの日露関係の通史で、いずれもエピソードにとみ、精彩ある叙述がなされている。

これらにつづく時代を取り扱った日ソ関係の著書としては、*The Russo-Chinese War* (Tallahassee, Fla., 1967), *Japanese Recognition of the U. S. S. R.; Soviet-Japanese Relations, 1921-1930* (Tokyo, 1970), *The Strange Neutrality; Soviet-Japanese Relations during the Second World War, 1941-1945* (Tallahassee, Fla., 1972), *The Damned Inheritance; the Soviet Union and the Manchurian Crisis, 1924-1935* (Tallahassee, Fla., 1974), がある。その他 D. I. Abrikossow の回想録 *Revelations of a Russian Diplomat; the Memoirs of Dmitrii I. Abrikossow* (ed.) (Seattle, 1964), Sir Ernest Satow の日記 *Korea and Manchuria between Russia and Japan, 1895-1904; Observations of Sir Ernest Satow* (ed.) (Tokyo, 1968), Albert d' Anethan 男爵の日本通信 *The D' Anethan Dispatches from Japan, 1894-1910; the Observations of Baron Albert d' Anethan* (tr. & ed.) (Tokyo, 1967), John B. Will 船長の回想録 *Trading under Sail off Japan, 1860-1899; the Recollections of Captain John Baxter Will, Sailing Master and Pilot* (ed.) (Tokyo, 1968), Olga Poutiatine 伯爵夫人の書簡と日記の抜粋 *War and Revolution; Excerpts from the Letters and Diaries of the Countess Olga Poutiatine* (tr. & ed.) (Tallahassee, Fla., 1971) のように一次資料としての日記や回想録を編集もしくは翻訳して紹介したものも多い。

Russian Diplomatic and Consular Officials in East Asia (Tokyo, 1968) 及び *Japanese Diplomatic and Consular Officials in Russia* (Tokyo, 1968) のようなハンドブックもある。編著的な性格をもつこれら出版物の多くは、レンセン氏自身が創設したフロリダの The Diplomatic Press と上智大学から出されている。学術書のほかにも日本とロシアの何げない街角の風景を写した2冊の大型写真集 *Faces of Japan; a Photographic Study*

《研究活動報告》

(Tokyo, 1968) や *April in Russia; a Photographic Study* (Tokyo, 1970) がある。いずれも日本の伝統的な菊花紋様などを浮きぼりにしたクロス張りの装丁の立派なもので、レンセン氏の日本文化への関心の深さの一端を偲ばせるものといえよう。

手稿類やタイプ原稿のなかで珍しいものとしては、*On a Fulbright in Hokkaido* (A 4 版, 28 ページ) がある。これはレンセン氏がフルブライト研究員として1953年に家族をつれて来日した際の約7ヶ月間(1953年9月～1954年春)の函館滞在記である。この中では日の出ホテルでの生活を中心に、戦後程遠くない頃の函館の街頭風景や風俗、市民たちとの交歓が、彼の眼に映じたままに面白くのべられている。

始めのうちは「ガイちゃん」(外人の子)とよばれていた彼の長女が、やがて「カレンちゃん」として街の人々の人気者となるにつれて、レンセン氏自身も「カレンちゃんのパパ」、「おじさん」として親しまれたようである。ただ日本語を知らない中国系の夫人は話相手もなく、淋しかったようで、時には日本人に間違われて生じた椿事もユーモラスに書かれている。彼の研究はもっぱら市立函館図書館の豊富な日露関係史料を利用してなされたが、ここでは特別室を与えられ、毎日机上の花をかえてくれるなど館員たちの心のこもった思いやりについてもふれられている。彼はこの間1度だけ札幌を訪れ北大にも来たようであるが、それ以上のことはこのレポートからは明らかでない。恐らく当時はまだスラブ研究室も活動しておらず、北方文化研究室はなかば閉室状態であったので、北大は彼のフルブライト研究生としての形式的な受入機関にすぎなかったものと思われる。

草稿の中には N. V. Busse の *Ostrov Sakhalin; Ekspeditsiia 1853-54 gg. St. Peterburg, 1872.* (A 4. 190 p.) や吉村道男の『日本とロシア』(東京, 1968. 近代日本外交史叢書, 第1巻)の英訳のタイプ原稿もある。とくに後者は A 4 サイズ 457 ページにおよぶ大部のものである。

注目に値するのは、彼の不慮の死の前に完成し、フロリダ大学出版部から刊行が予定されていた *Balance of Intrigue; International Rivalry in Korea and Manchuria, 1884-1899* の原稿である。これはハワイ大学歴史学部名誉教授 John A. White 氏にあてたと思われるタイプの完全原稿であり、序と結論の外に28章にわかれ、タイプ用紙で本文1268ページ、書誌324ページにわたる大著である。1977年に一応そのタイプ原稿を完成したレンセン氏は、これをもっとコンパクトなものとするために学生たちの意見を求めたようである。それに対する卒直な意見を記した学生たちのレポートも残されている。このようにして原稿は約2年の歳月をかけて推敲されたが、それがレンセン氏存命中に刊行されなかったのは返す返すも残念であった。

以上のほか、レンセン・コレクションにはいろいろな主題に関する学生たちのレポートが含まれており、それらはレンセン氏の著作の成り立ちをうかがい知る点からも興味深い。たとえば彼は学生たちに、マイクロフィルムで受入れたアメリカ国務省やイギリス外務省の外交文書のなかから、露韓関係、露清関係、日米関係などのテーマと時期を与えて件名を付した外交文書のリストを作成させているが、これは学生たちを文書に近づける有効な手段であったばかりでなく、彼自身の研究を著しく容易にするものであったろう。このようにして19世紀中葉から20世紀初頭の極東地域に関する外交文書が一目瞭然の形で整理され、タイプ化され、*U. S. Diplomatic Despatches to China* だけでも厚さ約10セ

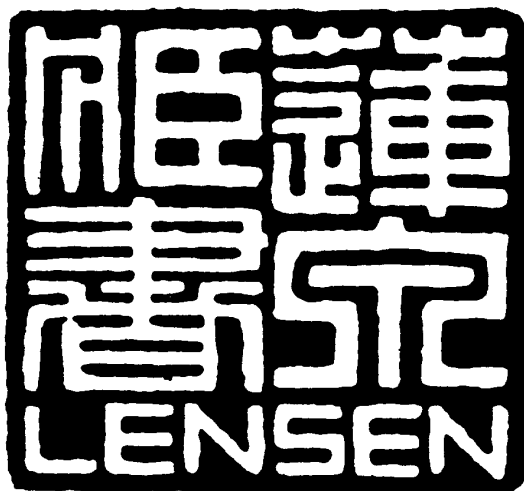
ンチのファイルとして保存されている。もちろん論文形式のレポートもあり、たとえば“Far Eastern International Relations in the years 1856-1860”というテーマで、19人の学生のレポートが一括されている。これらは熟読の跡を示すアンダーラインや疑問符が付され、さらに彼の関心をひいたらしい箇所は蛍光ペンで塗られ、表紙にはそれぞれの評価、注意事項、批評が記されている。いずれにしても膨大な文献や外交文書を縦横に駆使したレンセン氏の著作にとって、学生たちの貢献も少くなかったのではないかと思われる。

学生たちのレポートのほかに13点の学位論文もあり、その半数以上は日露・日ソ関係である。学位審査には厳しかったといわれるレンセン氏のことであるから、程度も高いものであると思われる。別刷は157点しかみられないが、レンセン氏自身のものはもとより、多くは欧米諸国における日本研究の論文で貴重なものである。

最後にマイクロフィルムの内容についても簡単に記しておこう。それらは約130リールもあり、この中にはまとまった外交文書のほか、レーニン図書館やシチェドリン図書館などから長い年月をかけて入手した文献のコピーがみられる。しかし部分的なこまぎれのものも少ない。なかには書名の不明なものさえあって整理は困難を極めているが、しかし日本では容易に入手しがたいものもみられるので、できるだけ詳細な目録を作るべく努力している。

このコレクションにみられるように、レンセン氏は日露関係史や極東史の研究のために長い期間をかけてかなり幅の広い文献のコレクションを形成した、蔵書家であり、また愛書家でもあった。彼の蔵書には「蓮泉蔵書 LENSEN」という蔵書印や蔵書票が貼られているが、このことは彼の日本文化に対する愛着を示すものかもしれない。

このような特色のあるコレクションがスラブ研究センターに受け入れられたことを喜ぶとともに、それらがわが国の研究者たちに活用されて日露・日ソ関係の研究に役立つことを期待したい。

レンセン氏の蔵書票

昭和 54 年度主要受入図書

- Abraham-Frois, G.: Theory of value, prices, and accumulation; a mathematical integration of Marx, von Neuman, and Sraffa, Gilbert Abraham-Frois, Edmund Berrebi. Tr. by M. P. Kregel-Javaux. Cambridge & New York, 1979.
- Albright, D. E., ed.: Communism and political systems in Western Europe. David E. Albright, editor. Boulder, Colo., 1979.
- Alexander, S.: Church and state in Yugoslavia since 1945. Stella Alexander. Cambridge & New York, 1979.
- Allworth, E.: Nationalities of the Soviet East; publications and writing systems. A bibliographical directory and transliteration tables for Iranian—and Turkic—language publications, 1818–1945, located in U. S. libraries. New York, 1971.
- Anschel, E. ed.: American appraisals of Soviet Russia, 1917–1977. Ed., with an introduction and commentaries, by Eugene Anschel. Metuchen, N. J. & London, 1978.
- Arrow, K. J. ed.: Studies in resource allocation processes. Ed. by Kenneth J. Arrow & L. Hurwicz. Cambridge & New York, 1977.
- Bar, A.: Słownik pseudonimów i kryptonimów pisarzy polskich oraz Polski dotyczących. Opracował Adam Bar przy współudziale Wł. Tad. Wiślockiego i Tad. Godłowskiego. Tom 1–3. Nendeln, Liechtenstein, 1968. [Kraków, 1936–38]
- Beneš, Edvard, Pres. Czechoslovak Republic, 1884–1949: Demokracie dnes a zítra. Praha, 1946.
- Beneš, Edvard, Pres. Czechoslovak Republic, 1884–1948: Světová válka a naše revoluce; vzpomínky a úvahy z bojů za svobodu národa. Napsal Dr. Edvard Beneš. Díl 1–2. V Praze, 1927.
- Beneš, Edvard, Pres. Czechoslovak republic, 1884–1948: Úvahy o slovanství; hlavní problémy slovanské politiky. London, n. d.
- Bernath, M. hrsg.: Historische Bücherkunde Südosteuropa. Hrsg. v. Mathias Bernath. Leitung und Redaktion Gertrud Krallert. Bd. I, Teil 1. München, 1978. (Südosteuropäische Arbeiten, 76/1)
- Bibliographic guide to conference publications. 1977, vol. 1–2, 1978, vol. 1–2. Boston, Mass., c1977–78.
- Brandes, D.: Die Tschechen unter Deutschem Protektorat. Hrsg. vom Vorstand des Collegium Carolinum Forschungsstelle für die böhmischen Länder. Teil 1. München & Wien, 1969.
- Bundesrepublik Deutschland, Volksrepublik Polen; Bilanz d. Beziehungen, Probleme u. Perspektiven ihrer Normalisierung. Hrsg. von Hans-Adolf Jacobsen ... [et al.]. Frankfurt am M., &c., 1979.
- Butler, W., ed.: A source book on socialist international organizations. Ed. and

- tr. by William E. Butler. Alphen aan den Rijn-The Netherlands, 1978.
- Československá akademie věd : Atlas Československé socialistické republiky. Vydala Československá akademie věd a Ústřední správa geodézie a kartografie. Kartograficky zpracoval a vytiskl Kartografický a Reprodukční ústav v Praze. Praha, 1966.
- Četrdeset prva. Ustanak naroda Jugoslavije. [Autori: Fabijan Trgo et al] Beograd, 1961.
- Collegium Carolinum : Die "Burg"; einflussreiche politische Kräfte um Masaryk und Beneš. Unter Mitarbeit von Martin K. Bachstein [et al.] Bd. 1. Hrsg. v. Karl Bosl. Vorträge der Tagung des Collegium Carolinum in Bad Wiessee am Tegernsee vom 23. bis 26. November 1972. München & Wien, 1973.
- Collegium Carolinum : Das Jahr 1945 [i. e. Neunzehnhundertfünfundvierzig] in der Tschechoslowakei; internationale, nationale und wirtschaftlich-soziale Probleme. Unter Mitarbeit von Martin K. Bachstein [et al.] Hrsg. v. Karl Bosl. Vorträge der wissenschaftlichen Tagung des Collegium Carolinum in Bad Wiessee vom 26. bis 29. November 1970. München & Wien, 1971.
- Collins, J. M. : American and Soviet military trends since the Cuban missile crisis. By John M. Collins, Douglas D. Mitchell. With a special introduction by congressman John B. Breckinridge. Washington, D. C., c1978.
- Connor, W. D. : Socialism, politics, and equality; hierarchy and change in Eastern Europe and the USSR. New York, 1979.
- Dahm, H. : Grundzüge russischen Denkens; Persönlichkeiten und Zeugnisse des 19. und 20. Jahrhunderts. München, c1979.
- Dejiny slovenska. Vypracoval : Autorský kolektív. Hlavný redaktor : L'udovít Holotík. Red. : Ján Tibenský [et al.] [Tom] I-II. Bratislava, 1961-68.
- Demográfiai évkönyv 1977. Magyarország népesedése. [Készült : a KSH Népesedésszisztikai főosztályán] Budapest, c1979.
- Deutsch-sowjetische Beziehungen 1922-1925; vom Rapallovertrag bis zu den Verträgen vom 12. Oktober 1925. Dokumentensammlung Halbband 1 & 2. [Redaktionskollegium : St. Doernderg, et al.] Berlin, 1978.
- Dilas, M. : Der Krieg der Partisanen; Memoiren 1941-1945. [By] Milovan Djilas. Mit 25 Abbildungen und 2 Karten. 2. Aufl. [Übersetzung aus dem Serbokroatischen : Branko Pejakovic] Wien &c., [1978]
- Doctoral Dissertations on Russia. 1214 titles. (1249 vols.) Rep. ed. Ann Arbor, Mich., University Microfilms International, [1977-79]
- Eekman, T., ed. : Juraj Križanić (1618-1683); russophile and ecumenic visionary. A symposium. Ed. by Thomas Eekman and Ante Kadić. The Hague & Paris, 1976. (Slavistic printings and reprintings, 292)
- Encyklopedia Warszawy. Komitet redakcyjny Encyklopedii Warszawy. Przewodniczący :

《研究活動報告》

- Prof. dr. Stanisław Herbst [et al.] Warszawa, 1975.
- Epstein. F. T.: Die Hof—und Zentralverwaltung im Moskauer Staat und die Bedeutung von G. K. Kotosichins zeitgenössischem Werk "Über Russland unter der Herrschaft des Zaren Aleksej Michajlovi" für die russische Verwaltungsgeschichte. Hrsg. von Günther Specovius. 1. Aufl. Hamburg, 1978.
- The Far East and Australasia 1978–79; a survey and directory of Asia and the Pacific. [Tenth edition 1978–79] London, [1978]
- Faye, J. P.: Prague; la révolution des conseils ouvriers 1968–1969. Documents communiqués et présentés par Jean Pierre Faye. Choisis, traduits et introduits par Vladimir Claude Fišera. Paris, c1977.
- Forbes, N.: The Balkans; a history of Bulgaria, Serbia, Greece, Rumania, Turkey. By Nevill Forbes [and others] New York, [1970]
- Garver, B. M.: The Young Czech party, 1874–1901, and the emergence of a multi-party system. New Haven, 1978. (Yale historical publications. Miscellany, 111)
- Geschichte der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands; Abriss. [Die Kapitel wurden von einem beim Institut für Marxismus-Leninismus beim ZK der SED gebildeten Autorenkollektiv vorbereitet: Ernst Diehl, et al.] Berlin, 1978.
- Grzybowski. K. comp.: East-West trade. New York, c1973.
- Häufler, V.: Ekonomická geografie Československa. Praha, 1978.
- Hahn, H. H.: Aussenpolitik in der Emigration; die Exildiplomatie Adam Jerzy Czartoryskis 1830–1840. München & Wien, 1978. (Studien zur Geschichte des neunzehnten Jahrhunderts, Bd. 10)
- Heller, K.: Revolutionärer Sozialismus und nationale Frage; das Problem des Nationalismus bei russischen und jüdischen Sozialdemokraten und Sozialrevolutionären im Russischen Reich bis zur Revolution 1905–1907. Frankfurt a. M. &c., c1977.
- Histoire générale du socialisme. Publiée sous la direction de Jacques Droz. [2e éd.] Tome 1. Paris, [1979]
- Honecker, E.: Reden und Aufsätze. [Hrsg. v.] Institut für Marxismus-Leninismus beim ZK der SED. Bd. 1–3. Berlin, 1977–78.
- Husák, G.: Svedectvo o Slovenskom národnom povstaní. Bratislava, 1964.
- International Slavic Conference. 1st, Banff, Alta., 1974: Economic development in the Soviet Union and Eastern Europe; the second of eight volumes of papers from the first International Conference sponsored by the American Association for the Advancement of Slavic Studies, British National Association for Soviet and East European Studies, British Universities Association of Slavists, and Canadian Association of Slavists. Ed. by Zbigniew M. Fallenbuchl. Vol. 1–2. New York &c., 1975–76.
- International Slavic Conference. 1st, Banff, Alta., 1974: Reconsiderations on the Russian

- Revolution ; [Selected papers in the humanities from the Banff '74 International Conference. Sponsored by the American Association for the Advancement of Slavic Studies ... et al.] Ed. by Ralph Carter Elwood. Cambridge, Mass., 1976.
- Jędrzejewicz, W.: Kronika życia Józefa Piłsudskiego 1867–1935. Tom 1–2. Londyn, 1977.
- Jugoslovenski savremenici. Ko je ko u Jugoslaviji. [Redakcioni odbor : Milan Joksimović, i dr. Glavni redaktor, Radošin Rajović] Beograd, 1970.
- Juzwenko, A.: Polska a "Biała" Rosja (od listopada 1918 do kwietnia 1920 r.) Wrocław &c., 1963.
- Kaplan, M. A., ed.: The many faces of communism. New York, c1978.
- Karlinsky, S. ed.: The Bitter air of exile ; Russian writers in the West, 1922–1972. Edited by Simon Karlinsky and Alfred Appel, Jr. Rev. Berkeley, c1977.
- Kormanowa, Ż.: Materiały do bibliografii druków socjalistycznych na ziemiach polskich w latach 1866–1918. Wyd. 2. Warszawa, 1949.
- Koropecyji, I. S., ed.; The Ukraine within the USSR: an economic balance sheet. Edited by I. S. Koropecyji. New York, 1977.
- Kowalski, J.: Komunistyczna Partia Polski 1935–1938 ; studium historyczne. Warszawa, 1975.
- Kratochvíl, J.: Cesta revoluce. 2. vyd. Praha, 1928.
- Kusin, V. V.: From Dubček to Charter 77: a study of "normalization" in Czechoslovakia, 1968–1978. New York, 1978.
- Kusin, V. V.: The intellectual origins of the Prague spring; the development of reformist ideas in Czechoslovakia, 1956–1967. Cambridge [Eng.], 1971.
- Landau, Z.: Druga Rzeczpospolita ; gospodarka-społeczeństwo-miejsce w świecie (sporne problemy badań). Z. Landau [&] J. Tomaszewski. Warszawa, 1977.
- Leftwich, R. H.: The price system and resource allocation. 7th ed. Hinsdale, Ill., c1979.
- Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske. Urednici : Valentin Putanec [i] Petar Šimunović. Zagreb, 1976.
- Leonhard, W.: Eurokommunismus ; Herausforderung für Ost und West. München, c1978.
- Liber G.: Nonconformity and dissent in the Ukrainian SSR, 1955–1975 ; an annotated bibliography. Compiled by G. Liber and A. Mostovych. Cambridge, Mass, c1978.
- Lipscher, L.: K vývinu politickej správy na Slovensku v rokoch 1918–1939. Bratislava, 1966.
- London. Marx Memorial Library : Catalogue of the Marx Memorial Library, London. Vol. 1–3. Boston, Mass., 1979.
- Lord, R. H.: The second partition of Poland ; a study in diplomatic history. New York, [1969]

《研究活動報告》

- McAuley, A.: Economic welfare in the Soviet Union; poverty, living standards, and inequality. Madison, c1979.
- Machek, V.: Etymologický slovník jazyka českého. 2., opravené a doplněné vydání. Praha, 1968.
- Maciejowski, W. A.: Slavische Rechtsgeschichte. Mit einer Einleitung von Juliusz Bardach. [In vier Theilen. Aus dem Polnischen übersetzt von F. J. Buss, und von M. Nawrocki, und von dem Ersteren mit Anmerkungen aus der vergleichenden Rechtswissenschaft begleitet] Bd. 1/2, 3, 4. Vaduz/Liechtenstein, 1978. [Stuttgart und Leipzig, 1835-39]
- MacKenzie, D.: A history of Russia and the Soviet Union. [By] D. MacKenzie & M. W. Curran. Homewood, Ill. & Georgetown, Ont., 1977.
- Maistre, J. M, comte de: Lettres et opuscules inédits du comte Joseph de Maistre, précédés d'une notice biographique, par son fils le comte Rodolphe de Maistre. 3. éd., revue, corrigée et augmentée. Tome 1-2. Paris, 1853.
- Marković, M. ed.: Praxis; Yugoslav essays in the philosophy and methodology of the social sciences. Tr. by Joan Coddington ... [et al.]. Edited by M. Markovi and G. Petrovi. Dordrecht, Holland & Boston, c1979. (Boston studies in the philosophy of science, v. 36)
- Martin, A.: La Pologne défend son âme. Paris, c1977.
- Masaryk, T. G., Pres. Czechoslovak Republic, 1850-1937: Ideály humanitní. Několik kapitol. Praha, 1945.
- Masaryk, T. G., Pres. Czechoslovak Republic, 1850-1937: Světová revoluce; za války a ve válce, 1914-1918. Vzpomíná a uvažuje. V Praze, 1925.
- Mathieson, R. S.: Japan's role in Soviet economic growth; transfer of technology since 1965. New York, 1979.
- Meerson-Aksenov, M., ed.: The Political, social, and religious thought of Russian samizdat; an anthology. Ed. by M. Meerson-Aksenov, B. Shragin. Tr. by Lupinin. Belmont, Mass., 1977.
- Müller, A.: Die Tschechoslowakei auf der Suche nach Sicherheit. Berlin, 1977.
- Myrdal, A.: The game of disarmament; how the United States and Russia run the arms race. Manchester, c1977.
- Nerhood, H. W. Comp.: To Russia and return; an annotated bibliography of travelers' English-language accounts of Russia from the ninth century to the present. [Columbus, 1968]
- Olivová, V.: Československo v rozrušené Evropě Praha, 1968.
- Ossorguine-Bakounine, T.: L'émigration russe en Europe; catalogue collectif des périodiques en langue russe, 1855-1940. Paris, 1976. (Bibliothèque russe de l'Institut d'études slaves, tome 90/1)

- Perlin, T. M., ed.: *Contemporary anarchism*. New Brunswick, N. J., c1979.
- Peroutka, F.: *Budování státu; československá politika v letech popřevratových*. [Tom] 2, část 1-2, tom 3, 4. V Praze, 1934-36.
- Polska Akademia Nauk. Instytut Historii: *Bibliografia historii Polski*. Pod. red. Heleny Madurowicz-Urbańskiej. Tom 1, cz. 2, tom 2, cz. 1-2, tom 3, cz. 2. Warszawa, 1965-78.
- Polska Akademia Nauk. Polski Komitet Slawistów: *Bibliografia polskich prac z zakresu slawistyki*. Praca zbiorowa pod red. Jadwigi Czachowskiej i Jadwigi Puzyniny. Tom 1-2. Warszawa, 1973.
- Polski słownik biograficzny. [Komitet redakcyjny: przewodniczący komitetu redakcyjnego: Bogusław Leśnodorski] Tom 12-16, 20-22. Wrocław &c., 1966-77.
- Ransel, D. L., ed.: *The family in Imperial Russia; new lines of historical research*. Urbana &c., c1978.
- Ro'i, Y., ed.: *The limits to power; Soviet policy in the Middle East*. London, 1978.
- Romania. Ministerul Afacerilor Străine: *Behind closed doors: secret papers on the failure of Romanian-Soviet negotiations, 1931-1932*. Tr. with an introductory essay, by Walter M. Bacon, Jr. Stanford, Calif., c1979.
- Schultze, B.: *Wissarion Grigorjewitsch Belinskij; Wegbereiter des revolutionären Atheismus in Russland*. München &c., [1958]
- Sesja Naukowa Poświęcona 100 Rocznicy Urodzin Juliana Marchlewskiego. 1966: *Julian Marchlewski; materiały Sesji Naukowej z okazji 100 rocznicy urodzin*. [Komitet redakcyjny Tadeusz Cieślak, Teodor Ładyka, Feliks Tych. Okładkę projectował Henryk Białoskórski] Warszawa, 1968.
- Shklovskii, V. B.: *Lev Tolstoy*. [By] Victor Shklovsky. [Tr. from the Russian by Olga Shartse] Moscow, c1978.
- Sierocki, T.: *Warszawska organizacja PPS, 1944-1948*. Warszawa, 1976.
- Slovenská akadémia vied. *Historický ústav: Dokumenty k slovenskému národnému hnutiu v rokoch 1848-1914*. Zostavil a poznámkami opatril František Bokes. [Tom] I-II. Bratislava, 1962-65.
- Souvarine, B.: *Staline; aperçu historique du bolchévisme*. Paris, 1935.
- Táborský, E.: *Pravda zvíťazila; deník druhého zahraničného odboje*. Praha, 1947.
- Tikhmenev, P. A.: *A history of the Russian-American Compny*. Tr. & ed. by Richard A. P. & A. S. Donnelly. Seattle, c1978.
- Tobolka, Z.: *Politické dějiny československého národa od r. 1848 až do dnešní doby*. Díl I, II, III, část 1-2, IV. Praha, 1932-37.
- Tőkés, R. L., ed.: *Eurocommunism and détente*. New York, 1978.
- Tolstoy, N.: *Victims of Yalta*. London &c., c1977.
- Tych, F., ed.: *Polskie programy socjalistyczne 1878-1918. Zebrał i opatrzył komentarzem*

《研究活動報告》

- historycznym Feliks Tych. Warszawa, 1975.
- Vlček, J.: Dějiny české literatury. Svazek 1-3. Praha, 1960.
- Vyas, A.: Consumption in a socialist economy; the Soviet industrialisation experience, 1929-37. Foreword by Maurice Dobb. New Delhi, c1978.
- Warszawa. Museum Historyczne: Bibliografia Warszawy wydawnictwa ciągłe, 1919-1928. [Red. naukowy: Janusz Durko. Zespół autorski: Barbara Bratkowska, et al.] Wrocław &c., 1977.
- Wiles, P. J. de la Fosse: Economic institutions compared. Oxford. 1977.
- Witos, W.: Moja tułaczka. Przygotował do druku biografia Wincentego Witosa, poprzedził Józef Ryszard Szaflik. Warszawa, [1967]
- Wright, A. C.: Mikhail Bulgakov; life and interpretations. Toronto & Buffalo, c1978.
- Yugoslavia. Savezni zavod za statistiku: Trideset godina statistike u SFR Jugoslaviji 1944-1974; zbornik. [Redakcinoni odbor: Vojan Konvalinka, i dr.] Beograd, 1974.
- Авторханов, А.: Загадка смерти Сталина; заговор Берия. 3. изд. Frankfurt/M., 1979.
- Академия наук Литовской ССР. Институт истории: История Литовской ССР; с древнейших времен до наших дней. [Ред. кол.: Б. Вайткавичюс (отв. ред.) и др.] Вильнюс., 1978.
- Академия наук СССР. Институт истории: История Византии. В трех томах. Ред. кол.: С. Д. Сказкин [и др.] Том 1-3. Мос., 1967.
- Академия наук СССР. Институт мировой литературы: Жизнь и творчество М. Ю. Лермонтова. Сборник первый. Под ред. Н. Л. Бродского [и др.] Мос., 1941. (Копия, дублированная в Библиотеке Хоккайдского университета, 1980)
- Академия наук СССР. Институт славяноведения и балканистики: Славяноведение в дореволюционной России; библиографический словарь. [В. А. Дьяков (отв. ред.) и др.] Мос., 1979.
- Академия наук СССР. Научный совет по комплексной проблеме "Великая Октябрьская социалистическая революция": Фабрично-заводские комитеты Петрограда в 1917 году; протоколы. [Ред. кол.: И. И. Минц (отв. ред.) и др. Сост. Б. Д. Гальперина] Мос., 1979.
- Академия наук СССР. Сибирское отделение. Государственная публичная научно-техническая библиотека: Байкало-Амурская магистраль и проблемы хозяйственного освоения новой зоны. Текущий указатель литературы. Том 1-4. Новосибирск, 1975-76.
- Академия художеств СССР. Научно-исследовательский институт теории и истории изобразительных искусств: Русская прогрессивная художественная критика второй половины XIX-начала XX века; хрестоматия. Под ред. В. В. Ванслова. Мос., 1977.

- Алданов, М. А.: Загадка Толстого. [By] Mark Aldanov. Introduction by Thomas G. Winner. Providence, c1969. [Берлин, 1923] (The Brown University Slavic reprint, 7. Библиотека современного знания, 39)
- Аппарат управления социалистического государства. Издание в 2-х частях. [Ред. кол.: М. Ангене и др.] Часть 1-2. Мос., 1976-77.
- Белов, М. И.: История открытия и освоения северного морского пути. Том 1-4. Мос., 1956-69.
- Берг, Л. С.: Избранные труды. [Ред. кол.: С. Ю. Геллер, и др.] Том 1-4. Мос., 1956-61.
- Благодатов, А. В.: Записки о китайской революции 1925-1927 гг. Изд. 3-е, доп. [Отв. ред. М. Ф. Юрьев] Мос., 1979.
- Брикнер, А. Г.: История Петра Великого. Текст А. Г. Брикнера. Томъ 1, части 1, 2 и 3, и томъ 2, части 4, 5 и 6. С.-Петербургъ, 1882.
- Бродский Н. Л.: М. Ю. Лермонтов; биография. Том 1. Мос., 1945. (Копия, дублированная в Библиотеке Хоккайдского университета, 1980.)
- В. Г. Белинский в воспоминаниях современников. Под общ. ред.: Н. К. Гея (ред.) [и др.] Мос., 1977. (Серия литературных мемуаров)
- Вацуро, В. Э.: "Северные цветы"; история альманаха Дельвига-Пушкина. Мос., 1978.
- Виленская, Э. С.: Н. К. Михайловский и его идейная роль в народническом движении 70-х-начала 80-х годов. XIX века. [Отв. ред. М. А. Алпатов] Мос., 1979.
- Висковатов, П. А.: Михаилъ Юрьевичъ Лермонтовъ; жизнь и творчество. П. А. Висковатый [псевд.] Мос., 1891. (Копия, дублированная в Библиотеке Хоккайдского университета, 1980)
- Владимиров, С.: Варшавский Договор и НАТО; два курса, две политики. С. Владимиров, Л. Теплов. Мос., 1979.
- Волков, М. Я.: Очерки истории промыслов России, вторая половина 17—первая половина 18 в. Винокурное производство. [Отв. ред. Л. Г. Бескровный] Мос., 1979.
- Восточный вопрос во внешней политике России, конец XVIII-начало XX в. [Авт. кол.: Н. С. Киняпина (отв. ред.) и др.] Мос., 1978.
- Гершензон, М. О., ред.: Эпоха Николая I. Под ред. М. О. Гершензона. Съ рисунками. Мос., 1910.
- Города Хабаровского края; Хабаровск, Комсомольск-на-Амуре, Биробиджан, Советская Гавань, Николаевск-на-Амуре, Амурск, Солнечный, Охотск, Вяземский, Бикин, Облучье. [Сост. Н. К. Кирюхин.] Хабаровск, 1972.
- Государственные доходы. Под ред. С. М. Мирощенко. Изд. 4., доп. и перераб. Мос., 1978.

《研究活動報告》

- Государственный бюджет СССР. Под ред. М. К. Шерменева. Изд. 2-е, доп. и перераб. Мос., 1978.
- Гражданский процесс в социалистических странах-членах СЭВ. Чч. 2-3. Под ред. А. Добровольского и Л. Неваи. Мос., 1978.
- Грибоедов, А. С.: Полное собрание сочинений А. С. Грибоедова. Подъ редакціей и съ примечаніями Н. К. Пиксанова и И. А. Шляпкина. Томъ 1-3. С.-Петербургъ, 1911-1917. [Hildesheim, N. Y., 1977] (Академическая библиотека русскихъ писателей, вып. 7)
- Григорьянц, Т. Ю.: Оккупационная политика фашистской Германии в Польше, 1939-1945 гг.; попытки германизации и колонизации "присоединенных" польских земель. [Отв. ред. В. М. Турок] Мос., 1979.
- Добров, А.: Дальневосточная политика США в период Русско-японской войны. [Мос.,] 1952.
- Духанов, М. М.: Остзейцы; политика остзейского дворянства в 50-70-х гг. XIX в. и критика ее апологетической историографии. 2-е перераб. и доп. изд. Рига, 1978.
- Ереван. Университет: Развитие Еревана после присоединения Восточной Армении к России; сборник документов, 1801-1971 гг. Сост. Т. Х. Акопян. [Ред.: В. А. Микаелян] Ереван, 1978.
- Иван IV Васильевич (Грозный), Русский царь, 1530-1584: Переписка Ивана Грозного с Андреем Курбским. Текст подготовили Я. С. Пурье и Ю. Д. Рыков. Лнг., 1979.
- Иванов, Р. В.: О смысле жизни; Ф. Сологуб, Л. Андреев, Л. Шестов. 2-е изд. Introduction by P. D. Rayfield. Letchworth, Herts, Eng., 1971. [С.-Петербургъ, 1910] (Rarity Reprints, no. 21)
- Из истории свободмыслия и атеизма в Белоруссии. Ред. Е. М. Бабосов, Г. М. Лившиц. Минск, 1978.
- Изменения социальной структуры советского общества 1921—середи́на 30-х годов. [Редкол.: В. М. Селунская (отв. ред.) и др.] Мос., 1979.
- Иков, Е. К.: Николай Алексеевич Некрасов; историко-биографический очерк. Под ред. и с предисл. В. Ф. Переверзева. Leipzig, 1928. [Leipzig, 1978]
- Императорская академия наук. Отделение русского языка и словесности: Сборник Отделения русского языка и словесности Императорской академии наук; указатель содержания к томам 1-101 (1897-1926/28). Составил Филипп Франц. Под общей ред. П. Кудрика. Nendeln, 1978.
- Караваев, В. П.: Интеграция и инвестиции; проблемы сотрудничества стран СЭВ. [Отв. ред. Ю. С. Ширяев.] Мос., 1979.
- Келтуяла, В. А.: Курсъ истории русской литературы. Часть 1, кн. 1-1. С.-Петер-

- бургъ, 1911–1931. [Токуо, 1979]
- Клибанов, А. И. : Народная социальная утопия в России XIX век. [Отв. ред. Л. В. Черепнин.] Мос., 1978.
- Комунистичка Партија Југославије. Исторјско Одељење Централног Комитета :
Исторјски архив Комунистичке Партије Југославије. Том 1 (књ. 1–2), 3, 4,
6, 7. Београд, 1949–51.
- Косев, К. Д. : История на априлското въстание 1876. К. Косев, Н. Жечев, Д. Дойнов.
София, 1976.
- Кошелев, А. И. : Записки Александра Ивановича Кошелева. Съ семью приложениями.
Berlin, 1884. [Newtonville, Mass., 1976]
- Крашенинников, С. П. : Описание земли Камчатки. С приложением рапортов, донесений и других неопубликованных материалов. Мос. и Лнг., 1949.
- Кремпа, И. : За интернациональное единство революционного рабочего движения Чехословакии. Перевод со словацкого В. В. Марьиной. [Отв. ред. и авт. предисл. А. Х. Клеванский] Мос., 1979.
- Крутикова, Н. Е. : В начале века ; Горький и символисты. [Отв. ред. Л. Н. Новиченко] Киев, 1978.
- Кюхельбекер, В. К. : Путешествие дневник статьи. Изд. подготовили Н. В. Королева, Б. Д. Рак. [Отв. ред. Б. Ф. Егоров] Лнг., 1979. (Литературные памятники)
- Ленинград. Публичная библиотека : Вольная русская печать в Россиской публичной библиотеке. Под ред. В. М. Андерсона. Петербург, 1920. (Ксерография, дублированная в библиотеке Хоккайдского университета, 1980.)
- Летопись внешней политики СССР 1917–1978. [Авт. кол. : А. А. Ахтамзян и др.] Мос., 1978.
- Лихолат, А. В. : Здійснення ленінської національної політики на Україні 1917–1920. [Бідповідальний ред. І. О. Гуржій] Київ, 1967.
- М. Ю. Лермонтов. Исследования и материалы. [Ред. кол. : М. П. Алексеев (отв. ред.), А. Глассе, В. Э. Вацура] Лнг., 1970.
- Мамин-Сибиряк, Д. Н. (псевд.) : Полное собрание сочинений. Съ портретомъ автора и критико-біографическимъ очеркомъ П. В. Быкова. Тт. 1–12. Петроградъ, 1915–17.
- Мандельштам, Н. : Воспоминания. Нью Йорк, 1970.
- Международная солидарность трудящихся 1917–1923. [Ред. кол. : А. Н. Шлепаков (отв. ред.) и др.] Киев, 1978.
- Международный съезд славистов. 8., Загреб-Любляна, 1978 : Славянские литературы ; VIII Международный съезд славистов, Загреб-Любляна, сентябрь 1978 г. ; доклады советской делегации. [Ред. кол. : М. П. Алексеев, и др.] Мос., 1978.
- Милютин, Д. А. : Воспоминания, генераль-фельдмаршала графа Дмитрія Алексѣевича Милютина. Под ред. заслуженнаго ординарнаго проф. военной академіи, гене-

《研究活動報告》

- рального штаба генераль-лейтенанта Г. Г. Христиани. Томъ 1. кн. 1, 2, 3. Издание военной Академии. Томскъ, 1919. [Newtonville, Mass., 1979] (Russian memoire series, no. 28)
- Мировая энергетическая конференция. 10., Стамбул, 1977: Энергетика мира; переводы докладов X Мировой энергетической конференции. Под общ. ред. К. Д. Лаврененко. Мос., 1979. (Энергетика за рубежом)
- Мирицхулава, И. И.: Аграрно-крестьянский вопрос в Грузии в 1900–1921 гг. Тбилиси, 1978.
- Москва. Научно-исследовательский институт монополии внешней торговли: Торговые отношения СССР с капиталистическими странами. Мос., 1938.
- Некрасов, Н. А. [ред.]: Петербургскій сборникъ. Изданный Н. Н. Некрасовымъ. В. Г. Бѣлинскій [и др.] Санктпетербургъ, 1846. [Leipzig, 1976]
- Нова енциклопедија у боји Бук Караџић – Larousse. У дба тома. 1–2. Београд, 1977–78.
- Нова Украина; Місячник Письметства, Науки і Громадського Життя. Прага. 4 (1, 2/3, 4/6) (1925), 6(3/5, 8/9, 10/11) (1927)
- Новосибирск (провинция). Государственный архив. Сибирский революционный комитет: Сибирский революционный комитет (Сибревком) август 1919–декабрь 1925; сборник документов и материалов. [Сост.: Блохина, А. Н. и др.] Новосибирск, 1959.
- Нольде, Б. Э., (Барон): Юрий Самаринъ и его время. 2. изд. Paris, [1978] [Парижъ, 1926] (Новая серия переизданий, 10)
- Окладников, А. П.: Очерки из историй западных Бурят-Монголо 17–18 вв. Лнг., 1937. (Копия, дублированная в Библиотеке Хоккайдского университета, 1970)
- Очерки истории советско-польских отношений 1917–1977. [Ред. кол.: И. И. Костюшко, Л. Базылев (отв. ред.) и др.] Мос., 1979.
- Очерки истории Чукотки с древнейших времен до наших дней. Отв. ред. Н. Н. Диков. Новосибирск, 1974.
- Очерки истории школы и педагогической мысли народов СССР; вторая половина XIX в. Отв. ред. А. И. Пискунов. [Ред. кол.: А. И. Пискунов (гл. ред.), А. М. Арсеньев, М. Ф. Шабаева.] Мос., 1976.
- Певзнер, Я. А.: Государственно-монополистический капитализм и теория трудовой стоимости. Мос. 1978.
- Пицкель, Ф. Н.: Маяковский; художественное постижение мира. Эпос, лирика, творческое своеобразие, эволюция метода и стиля. [Отв. ред. А. М. Ушаков] Мос., 1979.
- Попов, А. Б.: Лермонтов на Кавказе. Ставрополь, 1954. (Копия, дублированная в Библиотеке Хоккайдского университета, 1980)
- Прибалтийская реакционная эмиграция сегодня; листовская, латышская и эстонская,

- антисоветская эмиграция на службе империализма. [Ред.: Б. А. Штейнберг, и др.] Рига, 1979.
- Прокофьев, В. А.: Герцен. Мос., 1979. (Жизнь замечательных людей. Серия биографий, вып. 11 (596))
- Рахманинов, Ю. Н.: Проблема европейской безопасности; исторический опыт ее решения, 1917–1977. Мос., 1979.
- Революционное движение в Вильнюсском крае, 1920–1940; документы и материалы. [Ред. кол.: Р. Малюквичюс (отв. ред.) и др. Сб. сост.: В. Канцявичюс и др.] Вильнюс, 1978.
- Речник српскохрватскога књижевног језика. Књига 1–2. Загреб, 1967.
- Россия. Законы, статуты, и др.: Сводъ законовъ Россійской имперіи, повелѣніемъ Государя императора Николая Павловича составленный. Изданіе 1842 года. [Том 1–15], Особые указатели, и Указатель алфавитный. Санктпетербургъ, 1842.
- Русско-китайские отношения в XVIII веке; материалы и документы. [Сост. Н. Ф. Демидова, В. С. Мясников. Отв. ред. С. Л. Тихвинский. Ред. В. С. Мясников.] Том 1. Мос., 1978.
- Салтыков, М. Е.: Полное собрание сочинений. Под ред. В. Я. Кирпотина и др. Тт. 1–20. Мос., 1933–41.
- Семенов, Л. П.: Лермонтов на Кавказе. Пятигорск, 1949. (Копия- дублированная в Библиотеке Хоккайдского университета, 1979.)
- Сибирскій Вѣстникъ. Издаваемый Григоріемъ Спасским. Санктпетербургъ. 1821 (Часть 13–16)
- Соболев, Г. Л.: Октябрьская революция в американской историографии 1917–1970-е годы. Под ред. В. А. Шишкина. Лнг., 1979.
- Советская историография Киевской Руси. [Ред. кол.: В. В. Мавродин (отв. ред.) и др.] Лнг., 1978.
- Советский Союз и борьба народов Центральной и Юго-Восточной Европы за свободу и независимость, 1941–1945 гг. [Под ред. Л. Б. Валева, Г. М. Славина.] Мос., 1978.
- Српска Академија наука и уметности: Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књига 1–8. Београд, 1959–73.
- СССР. Народный комиссариат по иностранным делам: Сборник действующих торговых договоров и иных хозяйственных соглашений СССР, заключенных с иностранными государствами. Вып. 1. Мос., 1935.
- СССР. Центральное статистическое управление: Итоги всесоюзной переписи населения 1970 года. Том 3–7. Мос., 1972–74.
- СССР; энциклопедический справочник. Гл. ред. А. М. Прохоров. Члены гл. ред. С. М. Ковалев (первый зам. гл. ред.) [и др.] Мос., 1979.
- Статистика торговли в элементами математической статистики. Е. Г. Дюкова и др.

《研究活動報告》

- Под ред. Н. К. Дружинина. Изд. 2., перераб. и доп. Мос., 1979.
- Суслов, И. П.: Основы теории достоверности статистических показателей. [Отв. ред. К. К. Вальтух] Новосибирск, 1979.
- Съезд писателей СССР. 6., Мос., 1976: Шестой съезд писателей СССР, 21 июня-25 июня 1976 г.; стенографический отчет. [Сост.: Н. В. Боровская, и др.] Мос., 1978.
- СЭВ; международное значение социалистической интеграции. Под ред. К. И. Микульского. Мос., 1979.
- Тито (Јосип Броз. псевд.) Президент югославский: Избор из дела. [Уређивачки одбор: Франц Ценгле, и др. Гл. уредник издања Мухамед Филиповић] Том 1-5. Београд, 1978.
- Туганъ-Барановскій, М. И.: Основы политической экономии. Изд. 2-е, перераб. С.-Петербургъ, 1911.
- Трудовое право; энциклопедический словарь. Ред. кол.: С. А. Иванов (гл. ред.) [и др.] Изд. 4. Мос., 1979.
- Тютчева, А. Ф. (Аксакова): При дворе двух императоров; воспоминания. Дневник, 1853-1855. Перевод Е. В. Герье. Вступительная статья и примечания С. В. Бахрушина. Мос., 1928-29. [Cambridge, 1975]
- Управление социалистическим производством; вопросы теории и практики. Для руководящих управленческих кадров. [Ред. кол.: В. Г. Афанасьев и др.] Изд. 3-е, перераб. и доп. Мос., 1978. (Система экономического образования)
- Успенскій, Г. И.: Полное собрание сочинений Глѣба Успенскаго. Съ портретами, автографомъ и статьей Н. К. Михайловскаго. Тт. 1/2, 3/4, 5/6, 7/8, 9/10, 11, 12. Кіевъ, [1903-4]
- Фет, А. А.: Мои воспоминания. [Часть 1 и 2] München, 1971. [Мос., 1890] (Slavische Propyläen; Texte in Neu-und Nachdrucken, Bd. 105)
- Фет, А. А.: Ранние годы моей жизни. München, с1971. [Мос., 1893] (Slavische propyläen; Texte in Neu-und Nachdrucken, Bd. 92)
- Хитрова, Н. И.: Черногория в национально-освободительном движении на Балканах и русско-черногорские отношения в 50-70-х годах XIX века. [Отв. ред. Л. Г. Бескровный] Мос., 1979.
- Черепнин, Л. В.: Земские соборы русского государства в XVI-XVII вв. Мос., 1978.
- Чернуха, В. Г.: Внутренняя политика царизма с середины 50-х до начала 80-х гг. XIX в. Под. Р. Ш. Ганелина. Лнг., 1978.
- Чуркина, И. В.: Словенское национальноосвободительное движение в XIX в. и Россия. [Отв. ред. С. А. Никитин.] Мос., 1978.
- Шаумян, С. Г.: Избранные произведения. В 2 томах. [Редкол.: П. А. Родионов (руководитель) и др.] Изд. 2., дополненное. Том 1-2. Мос., 1978.
- Ширина, К. К.: Стратегия и тактика Коминтерна в борьбе против фашизма и войны;

1934–1939 гг. Мос., 1979.

Шишкин, В. И.: Революционные комитеты Сибири в годы Гражданской войны; август 1919–март 1921 г. [Отв. ред. Н. Я. Гуцин.] Новосибирск, 1978.

Эффективность социалистического производства и хозяйственный механизм. [Руководитель авт. кол. и отв. ред. К. И. Микульский] Мос., 1979.

Югославия. Министарство Финансија. Царинско одељење: Статистика спољне трговине Краљевине србије за 1895 годину. Књига 11. Београд, 1996.